

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/pamiec/miejsca-pamieci/9334,PLESZEW-miasto-powiatowe.html>
02.05.2024, 09:57

PLESZEW (miasto powiatowe)

1. Marmurowa tabliczka na ogrodzeniu plebanii (pl. Kościelny 5) przypomina miejsce pierwszego zebrania tajnego Komitetu Obywatelskiego przygotowującego powstanie wielkopolskie w powiecie pleszewskim, które odbyło się w tym budynku w październiku 1918 r.

2. Po bokach głównego wejścia do kościoła farnego św. Jana wmurowano tablice w ozdobnych obramieniach poświęcone mieszkańcom miasta poległym w latach 1914-20. Na lewej tablicy wypisano cytaty z Ewangelii św. Jana i *Psalmu miłości* Zygmunta Krasińskiego, a pod nimi nazwiska osób poległych w *obronie Ojczyzny zmartwychwstałej*: 14 w powstaniu wielkopolskim (LS wymienia siedmiu z nich, poległych w styczniu i lutym 1919 r. pod Ligotą, Rawiczem i Zbąszyniem) oraz 7 żołnierzy, którzy stracili życie na froncie wschodnim w latach 1919-20.

3-4. Przy kościele farnym od 2005 r. powstaje

„ściana pamięci”, ozdobiona u góry godłem Polski i herbem Pleszewa. Odsłonięto na niej metalowe tablice: 3 XII 2008 r. z nazwiskami 15 delegatów na Polski Sejm Dzielnicowy - z wizerunkiem orła z rozpostartymi skrzydłami i herbami u dołu, a 27 XII 2008 r. ku czci powstańców - ozdobioną płaskorzeźbą żołnierza z karabinem (proj. Grzegorz Godawa).

5. We wschodniej części cmentarza parafialnego (ul. Kaliska 44), blisko ogrodzenia, spoczywa w zbiorowym grobie sześciu ochotników poległych w walkach powstańczych w styczniu, lutym i marcu 1919 r. Ufundowano go w 1923 r., a po zniszczeniu przez hitlerowców odbudowano w 1947 r. i kilkakrotnie restaurowano. Mogiła otoczona jest balustradą ze sztucznego kamienia. Nagrobek ma formę obelisku o przekroju prostokąta, na którym umieszczono krzyż, a pod nim dwie czarne tablice kamienne z napisem ku czci bohaterów powstania oraz nazwiskami poległych, datami życia i śmierci (*LS* w pięciu przypadkach podaje nieco inne brzmienie nazwiska lub miejsca i daty śmierci). Położona ukośnie przed nagrobkiem czarna tablica zaświadcza, że w tutaj 7 II 2009 r. złożono uroczyste ekshumowane z Gunnersbury (dzielnicy Londynu) prochy urodzonego w Pleszewie pułkownika Ludwika Bociańskiego (1892-1970), w 1918 r. przewodniczącego pleszewskiej Rady Żołnierskiej i organizatora oddziałów powstańczych, a potem m.in. wojewody wileńskiego i poznańskiego. Na cmentarzu tym pochowani są również inni uczestnicy powstania wielkopolskiego.

6. W dawnych koszarach przy ul. Wojska

Polskiego, na pierwszym budynku za bramą wjazdową, 14 V 2014 r. odsłonięto metalową tablicę ku czci stacjonujących tu żołnierzy, ozdobioną orzełkiem wojskowym, herbami miasta i powiatu oraz godłami jednostek. Jako pierwszy wymieniony jest powstały z oddziałów powstańczych 12. pułk strzelców wielkopolskich, w 1920 r. przekształcony w 70. pułk piechoty.

7. Na „ścianie pamięci” przy kościele farnym 11 XI 2018 r. zawieszono metalową tablicę stylizowaną na papierowy zwój z pieczęciami. Poświęcona jest ona uczestnikom walk o niepodległość Ojczyzny, w tym wymienionym jako jedyni powstańcom wielkopolskim.

8. Na Rynku przed ratuszem 15 X 2018 r. odsłonięto metalowy pomnik, zaprojektowany przez Grzegorza Godawę. Przedstawia on wyruszającego w bój powstańca, któremu mały chłopiec (syn?) przekazuje ryngraf z Matką Boską. U stóp pomnika znajduje się wykonany w metalu napis ku czci powstańców pleszewskich z cytatem: *Nikt im iść nie kazał... poszli - bo tak chcieli.*

